

3. มุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ หมายถึง การใช้ความพยายามอย่างเต็มความสามารถของครู ที่จะให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้มากที่สุดตามความถนัด ความสนใจ และความต้องการที่แท้จริงของผู้เรียน รวมทั้งส่งเสริมพัฒนาการด้านต่าง ๆ ตามศักยภาพของผู้เรียนแต่ละคนอย่างเป็นระบบ

4. พัฒนาแผนการสอนให้สามารถปฏิบัติได้เกิดผลจริง หมายถึง การเลือกใช้ ปรับปรุง หรือสร้างแผนการสอน หรือเตรียมการสอนในลักษณะอื่น ๆ ที่สามารถนำไปใช้ จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้

5. พัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ หมายถึง การประดิษฐ์คิดค้น ผลิต เลือกใช้ ปรับปรุงเครื่องมืออุปกรณ์ เอกสารสิ่งพิมพ์ และเทคนิค วิธีการต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุจุดประสงค์ของการเรียนรู้

6. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผลถาวรที่เกิดแก่ผู้เรียน หมายถึง การจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียน ประสบผลสำเร็จในการแสวงหาความรู้ ตามสภาพความแตกต่างของบุคคลด้วยตนเอง จนก่อให้เกิดค่านิยมและนิสัยในการปฏิบัติ จนเป็นบุคลิกภาพถาวรติดตัวผู้เรียนตลอดไป

7. รายงานผลการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนได้อย่างเป็นระบบ หมายถึง ต้องรายงานผลการพัฒนาผู้เรียนที่เกิดจากการปฏิบัติการเรียนการสอน ให้ครอบคลุมสาเหตุ ปัจจัยและการดำเนินงานที่เกี่ยวข้อง

8. ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน หมายถึง การแสดงออกการประพฤติ และปฏิบัติในด้านบุคลิกภาพทั่วไป รวมทั้งการแต่งกาย กิริยา วาจา และจริยธรรม ที่เหมาะสมกับความเป็นครูอย่างสม่ำเสมอ ที่ทำให้ผู้เรียนเลื่อมใสศรัทธา และถือเป็นแบบอย่าง

9. ร่วมมือกับผู้อื่นในสถานศึกษาอย่างสร้างสรรค์ หมายถึง การตระหนัก ถึงความสำคัญ รับฟังความคิดเห็น ยอมรับในความรู้ความสามารถ ให้ความร่วมมือในการ ปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ของเพื่อนร่วมงานด้วยความเต็มใจ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของ สถานศึกษาและร่วมรับผลที่เกิดขึ้นจากการกระทำนั้น

10. ร่วมมือกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์ในชุมชน หมายถึง การร่วมมือในการ ปฏิบัติงาน เพื่อพัฒนางานของสถานศึกษาให้ชุมชนและสถานศึกษามีการยอมรับซึ่งกัน และกัน และปฏิบัติงานร่วมกันด้วยความเต็มใจ

11. แสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนา หมายถึง การแสวงหาข้อมูลข่าวสารตามสถานการณ์ของสังคมทุกด้าน โดยเฉพาะสารสนเทศเกี่ยวกับวิชาชีพครู สามารถวิเคราะห์วิจารณ์อย่างมีเหตุผล สามารถแก้ปัญหา พัฒนาตนเอง พัฒนางาน และพัฒนาสังคมได้อย่างเหมาะสม

เกณฑ์มาตรฐานทั้ง 11 ข้อนี้ เป็นเกณฑ์ของการปฏิบัติตน และปฏิบัติงาน ในหน้าที่ของครูเพื่อประกันคุณภาพการทำงานและการเป็นครู ทั้งนี้กำหนดขึ้นบนพื้นฐานของความเชื่อว่า เด็กทุกคนสามารถเรียนรู้ได้ ครูจึงต้องคำนึงถึงผลที่จะเกิดกับผู้เรียน เป็นสำคัญ ครูสามารถเลือกวิธีสอนให้เหมาะสมกับพัฒนาการของผู้เรียนและสภาพแวดล้อมอื่น ๆ เมื่อสอนไปแล้วครูสามารถตรวจสอบ แก้ไข ปรับปรุง และชื่นชมต่อความสำเร็จของผู้เรียน

แม้ว่าเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูดังกล่าวจะเปลี่ยนไป แต่ยังมีเนื้อหาครอบคลุมเกณฑ์เดิมทั้ง 4 ด้าน คือ รอบรู้ สอนดี มีคุณธรรมจรรยาบรรณ และมุ่งมั่นพัฒนา ซึ่งครูสภาได้กำหนดรายละเอียดของคุณลักษณะพฤติกรรมหลัก และพฤติกรรมบ่งชี้เพื่อใช้ประกอบการพิจารณา แต่คณะอนุกรรมการครูสภาเห็นว่าคุณลักษณะด้านรอบรู้และสอนดีนั้น ควรจะรวมอยู่ในหมวดเดียวกัน เนื่องจากพฤติกรรมหลัก และพฤติกรรมบ่งชี้ของทั้งสองคุณลักษณะมีส่วนเกี่ยวเนื่องกันมาก จึงได้จัดคุณลักษณะเป็น 3 หมวด คือ หมวดที่ 1 รอบรู้ สอนดี หมวดที่ 2 มีคุณธรรม จรรยาบรรณ หมวดที่ 3 มุ่งมั่นพัฒนา แต่ในที่นี้ จะกล่าวถึง คุณลักษณะพฤติกรรมหลัก และพฤติกรรมบ่งชี้ เฉพาะหมวดที่ 2 คือ มีคุณธรรม จรรยาบรรณ ดังปรากฏในตาราง 1 ดังนี้ (สำนักงานเลขาธิการครูสภา, 2533 :

ตาราง 1 คุณลักษณะ พฤติกรรมหลัก และพฤติกรรมบ่งชี้ ด้านมีคุณธรรม จรรยาบรรณ ตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู

คุณลักษณะ	พฤติกรรมหลัก	พฤติกรรมบ่งชี้
1. ความเมตตากรุณา	1.1 มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ช่วยเหลือเพื่อนร่วมงานและสังคม	1.1.1 ไม่นิ่งดูดายและเต็มใจช่วยเหลือผู้อื่นตามกำลังความสามารถ
	1.2 มีความสนใจและห่วงใยในการเรียนและความประพฤติของผู้เรียน	1.2.1 แนะนำเอาใจใส่ช่วยเหลือเด็กและเพื่อนร่วมงานให้ได้รับความสุขและพันทุข์ 1.2.2 เป็นกันเองกับผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้สึกเปิดเผยไว้วางใจและเป็นที่พักของผู้เรียนได้
2. มีความยุติธรรม	2.1 ความเป็นธรรมต่อนักเรียน	2.1.1 เอาใจใส่และปฏิบัติต่อผู้เรียนและเพื่อนร่วมงานทุกคนอย่างเสมอภาคและไม่ลำเอียง 2.1.2 ตัดสินปัญหาของผู้เรียนด้วยความเป็นธรรม
	2.2 ความเป็นกลาง	2.2.1 ยินดีช่วยเหลือผู้เรียนผู้ร่วมงาน และผู้บริหารโดยไม่เลือกที่รักมักที่ชัง
3. มีความรับผิดชอบ	3.1 มุ่งมั่นในผลงาน	3.1.1 มีวิธีการที่จะปฏิบัติงานให้บรรลุวัตถุประสงค์
	3.2 ใช้เวลาว่างอย่างมีคุณค่า	3.2.1 วางแผนการใช้เวลาอย่างเหมาะสมและปฏิบัติงานได้ทันเวลา

ตาราง 1 (ต่อ)

คุณลักษณะ	พฤติกรรมหลัก	พฤติกรรมบ่งชี้
	3.3 ปฏิบัติหน้าที่ครบถ้วน	3.2.2 ใช้เวลาคู่คุณค่าและมีประสิทธิภาพ 3.3.1 วางแผนการปฏิบัติงานอย่างมีระบบ 3.3.2 ปฏิบัติงานตามแผนได้เสร็จและมีประสิทธิภาพ 3.3.3 มีความรอบคอบระมัดระวังในการปฏิบัติหน้าที่ทุกด้าน 3.3.4 ปฏิบัติภารกิจทุกด้านได้ครบถ้วนตามความสามารถ 3.3.5 ประเมินผลการปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสม
4. มีวินัย	4.1 มีวินัยในตนเอง	4.1.1 ควบคุมตนเองให้ปฏิบัติตามอย่างถูกต้องตามทำนองคลองธรรม 4.1.2 มีวิธีการทำงานที่เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้อื่นได้
5. มีความขยัน	4.2 ปฏิบัติตามกฎ และระเบียบ 5.1 มีความตั้งใจ	4.2.1 ปฏิบัติตามกฎและระเบียบของหน่วยงานและสถานศึกษา 5.1.1 กระตือรือร้นและปฏิบัติงานเต็มความสามารถอย่างสม่ำเสมอ 5.1.2 ไม่ทอดทิ้งต่ออุปสรรคในการทำงาน

ตาราง 1 (ต่อ)

คุณลักษณะ	พฤติกรรมหลัก	พฤติกรรมประจักษ์
6. มีความอดทน	5.2 มีความพยายาม 6.1 อดทนเมื่อเกิดอุปสรรค 6.2 มีความสามารถในการควบคุมอารมณ์	5.2.1 มีความพยายามที่จะสอนเด็กให้บรรลุจุดมุ่งหมาย 6.1.1 ปฏิบัติงานเต็มที่ไม่ว่างกลางคัน 6.2.1 ไม่โกรธง่ายและสามารถควบคุมอารมณ์ได้อย่างเหมาะสม 6.2.2 อดทน อดกลั้นต่อคำวิพากษ์วิจารณ์
7. มีความประหยัด	7.1 รู้จักประหยัดและออม 7.2 ใช้ของคุ้มค่า	7.1.1 ช่วยรักษาและใช้ของส่วนรวมอย่างประหยัด 7.1.2 ไม่ใช้จ่ายฟุ่มเฟือยเกินฐานะของตน 7.1.3 รู้จักเก็บออมทรัพย์เพื่อความมั่นคงของฐานะ 7.2.1 ช่วยรักษาและใช้ของส่วนรวมอย่างประหยัด
8. มีความรัก และศรัทธาในอาชีพครู	8.1 เห็นความสำคัญของอาชีพครู	8.1.1 สนับสนุนการดำเนินงานขององค์กรวิชาชีพครู 8.1.2 เข้าร่วมกิจกรรมทางวิชาชีพครู 8.1.3 ร่วมมือและส่งเสริมให้มีการพัฒนามาตรฐานวิชาชีพครู

ตาราง 1 (ต่อ)

คุณลักษณะ	พฤติกรรมหลัก	พฤติกรรมบ่งชี้
9. มีความเป็น ประชาธิปไตย ในการปฏิบัติงาน และการดำรงชีวิต	8.2 รักษาชื่อเสียงวิชาชีพครู	8.2.1 ตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ให้เกิดผลดี และเกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม เป็นสำคัญ 8.2.2 รักษาความสามัคคีและ ช่วยเหลือซึ่งกันและกันใน หน้าที่การงาน 8.2.3 ปกป้องและสร้างความเข้าใจ อันดีต่อสังคมเกี่ยวกับ วิชาชีพครู
	8.3 เกิดความสำนึกและ ตระหนักในความเป็น ครูที่ดี	8.3.1 ปฏิบัติตนให้เหมาะสมกับที่เป็น บุรุษนียบบุคคล
	9.1 รับฟังความคิดเห็น ของผู้อื่น 9.2 มีเหตุผล	9.1.1 เปิดโอกาสให้ผู้อื่นแสดงความคิดเห็น 9.1.2 รับฟังความคิดเห็นและ ข้อโต้แย้งของผู้อื่น 9.2.1 ยอมรับและปฏิบัติตามความคิด ที่มีเหตุผล โดยคิดถึงประโยชน์ ส่วนรวมเป็นหลัก 9.2.2 ใช้หลักการและเหตุผลในการ ตัดสินใจแก้ปัญหา

จากการศึกษาเกี่ยวกับวิชาชีพครูและเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูดังกล่าว นอกจากเป็นการสร้างความกระจ่างเกี่ยวกับคุณธรรมจรรยาบรรณแล้ว ยังทำให้ทราบถึงความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันของจรรยาบรรณครูด้วย ซึ่งผู้วิจัยนำไปใช้เป็นตัวแปรตามในการวิจัย เนื่องจากผู้ประกอบวิชาชีพ จำเป็นต้องมีจรรยาบรรณเพื่อเป็นแนวทางของการปฏิบัติในการประกอบอาชีพ อีกทั้งจรรยาบรรณยังเป็นส่วนหนึ่งของเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูด้วย

ดังนั้น หากครูปฏิบัติตนให้เหมาะสมกับวิชาชีพครูและปฏิบัติตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูตามที่รัฐสภาพำหนดไว้ ครูผู้นั้นก็ได้ชื่อว่ามีพฤติกรรมตามจรรยาบรรณครูอย่างสมบูรณ์

ส่วนตารางวิเคราะห์พฤติกรรมหลักและพฤติกรรมบ่งชี้เกี่ยวกับคุณธรรมจรรยาบรรณตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู ผู้วิจัยได้นำไปใช้เป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือวัดพฤติกรรมตามจรรยาบรรณครูของครูในการวิจัยครั้งนี้

4. จรรยาบรรณครู

4.1 ความหมายของจรรยาบรรณครู

จรรยาบรรณครู ได้มีผู้ให้ความหมายดังนี้

สาโรช บัวศรี (2524 : 30-32) ให้ความหมายว่า “จรรยาบรรณครู” หมายถึง ความดีหรือสิ่งดีที่ครูจำเป็นต้องปฏิบัติในหน้าที่ของครู

ในทำนองเดียวกัน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2524 : 4) ที่ได้กล่าวถึงจรรยาบรรณครูว่า “จรรยาบรรณครู หมายถึง ความดีหรือสิ่งที่ดีที่ครูจำเป็นต้องมีและต้องปฏิบัติ”

ส่วน วีระ ตันตระกูล, บุญทรง สังข์ทอง และอุบล เล่นวารี (2532 : 429) กล่าวถึงจรรยาบรรณครูไว้ว่า “จรรยาบรรณครู” หมายถึง หลักเกณฑ์ที่ควรประพฤติปฏิบัติของผู้ประกอบอาชีพครู

สอดคล้องกับ ชนดี ชุ่มจิต (2526 : 70) ที่ให้ความหมายจรรยาบรรณของครูว่า หมายถึง กิริยาที่ครูควรประพฤติปฏิบัติ

นอกจากนี้ ยนต์ ชุ่มจิต (2534 : 200) ยังได้ให้ความหมายของจรรยาบรรณครูว่า หมายถึง ประมวลความประพฤติหรือกิริยาอาการที่ผู้ประกอบวิชาชีพครูควรประพฤติปฏิบัติ เพื่อรักษาส่งเสริมเกียรติคุณ ชื่อเสียงและฐานะของความเป็นครู

จากความหมายของจรรยาบรรณครูดังกล่าว สรุปได้ว่า จรรยาบรรณครู หมายถึง ความประพฤติที่ครูควรปฏิบัติเพื่อรักษาส่งเสริมเกียรติคุณ ชื่อเสียงและฐานะของความเป็นครู ซึ่งผู้วิจัยได้นำไปใช้เป็นตัวแปรตามในการวิจัย

4.2 ประวัติความเป็นมาของจรรยาบรรณครู

อาชีพชั้นสูงทุกอาชีพต้องมีจรรยาบรรณ อาชีพครูซึ่งเป็นอาชีพชั้นสูงด้วยอาชีพหนึ่ง จึงจำเป็นต้องมีจรรยาบรรณ

ในอดีตกาลประเทศไทยไม่มีจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพเป็นลายลักษณ์อักษร แต่ได้ยึดหลักปฏิบัติต่อกันมาเป็นประเพณีอันดีงาม ครูที่ทำหน้าที่สอนในสมัยนั้นมีแต่จรรยาบรรณในหัวใจ ครูทุกคนทำหน้าที่ของครูด้วยวิญญาณครูหรือด้วยความสำนึกในความเป็นครูอย่างแท้จริง กล่าวคือ พ.ศ. 2438 ได้มีการอบรมครูหรือประชุมครูขึ้นเป็นครั้งแรกที่ “วิทยาสถาน” ต่อมาในปี พ.ศ. 2443 ได้จัดตั้งสภาสำหรับอบรมและประชุมครูขึ้นอีกแห่งเรียกว่า “สภาไทยจารย์” ในปี พ.ศ. 2445 กรมศึกษาธิการจึงตั้งสถานที่ประชุมอบรมและสอนครูขึ้นที่โรงเรียนทวีธาภิเศกเรียกว่า “สามัคยาจารย์สโมสรสถาน” และต่อมาได้เปลี่ยนเป็นรูปสมาคม เรียกว่า “สามัคยาจารย์สมาคม” ในปี พ.ศ. 2447 โดยมีวัตถุประสงค์หลักอยู่ 3 ประการ คือ การส่งเสริมด้านวิชาการ การสังสรรค์สโมสร และการทำกิจกรรมด้านกีฬาและบันเทิง สามัคยาจารย์สมาคมก็ดำเนินกิจกรรมในลักษณะนี้เรื่อยมา จนกระทั่งถึงสงครามโลกครั้งที่ 2 บทบาทองค์กรครูในช่วงก่อนสงครามโลกครั้งที่ 2 มิได้เน้นในเรื่องวินัยจรรยาบรรณเท่าใด ส่วนใหญ่เป็นการดำเนินการในด้านการส่งเสริมวิชาการและกิจกรรมด้านอื่น ภายหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ภาวะเศรษฐกิจที่เปลี่ยนไปได้บีบบังคับให้ครูที่มีความรู้ความสามารถละทิ้งอาชีพครูไปประกอบอาชีพอื่น ทำให้รัฐบาล สมัยนั้น ได้หันมาให้ความสนใจและแก้ไขปัญหาของครูอย่างจริงจัง ซึ่งรวมทั้งการส่งเสริมในด้านคุณสมบัติและคุณธรรมของครูที่ดีด้วย และได้มีการตราพระราชบัญญัติครูพุทธศักราช 2488 ขึ้น โดยสาระสำคัญให้มีสภาในกระทรวงศึกษาธิการขึ้นเรียกว่า “คุรุสภา” และให้รวมกิจการของสามัคยาจารย์สมาคมเข้ากับกิจการของคุรุสภา และให้ครูทุกคนเป็นสมาชิกของสภานี้ พระราชบัญญัติครู พุทธศักราช 2488 ได้กำหนดให้คุรุสภา

ทำหน้าที่เดิมของสามัคยาจารย์สมาคม นอกจากนั้นก็ให้ทำหน้าที่ให้ความเห็นเกี่ยวกับนโยบายการศึกษา และวิชาการศึกษาทั่วไปแก่กระทรวงศึกษาธิการ ควบคุมจรรยาและวินัยของครู รักษาผลประโยชน์ส่งเสริมฐานะของครู และครอบครัวของครูให้ได้รับความช่วยเหลือตามควร ส่งเสริมด้านความรู้และความสามัคคีของครู และทำหน้าที่แทน ก.พ. ในส่วนของการบริหารงานบุคคล (กระทรวงศึกษาธิการ, 2507 : 814-823, อ้างถึงใน บริบูรณ์ บุญหนุน, 2529 : 10-11)

นับว่า ครูสภาเป็นองค์กรครูแห่งแรกที่มีบทบาทเกี่ยวกับการส่งเสริมและควบคุมวินัย จรรยาบรรณครู ซึ่งต่อมาใน พ.ศ. 2506 ครูสภาในฐานะองค์กรวิชาชีพครูนี้ จึงได้วางระเบียบเพื่อให้ครูได้ยึดเป็นแนวทางในการปฏิบัติขึ้น 2 ฉบับด้วยกัน คือ ระเบียบประเพณี ของครูว่าด้วยจรรยาบรรณของครู พ.ศ. 2506 และระเบียบประเพณีของครูว่าด้วยวินัยครู พ.ศ. 2506 ดังรายละเอียดต่อไปนี้ (พนัส หันนาคินทร์, 2521 : 183-185)

ระเบียบประเพณีของครูว่าด้วยจรรยาบรรณของครู พ.ศ. 2506

1. ครูควรมีศรัทธาในอาชีพครูและให้เกียรติแก่ครูด้วยกัน
2. ครูควรบำเพ็ญตนให้สมกับที่ได้ชื่อว่าเป็นครู
3. ครูควรใฝ่ใจศึกษาหาความรู้ ความชำนาญอยู่เสมอ
4. ครูควรตั้งใจสั่งสอนศิษย์ให้เป็นพลเมืองดีของชาติ
5. ครูควรร่วมมือกับผู้ปกครองในการอบรมสั่งสอนเด็กอย่างใกล้ชิด
6. ครูควรรู้จักเสียสละและรับผิดชอบในหน้าที่การงานทั้งปวง
7. ครูควรรักษาชื่อเสียงของคณะครู
8. ครูควรรู้จักมัธยัสถ์และพยายามสร้างฐานะของตนเอง
9. ครูควรยึดมั่นในศาสนาที่ตนนับถือและไม่ลบหลู่ศาสนาอื่น
10. ครูควรบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์แก่สังคม

ระเบียบประเพณีของครูว่าด้วยวินัยครู พ.ศ. 2506

1. ครูต้องสนับสนุนและปฏิบัติตามนโยบายของรัฐบาลด้วยความบริสุทธิ์ใจ
2. ครูต้องตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ของตนให้เกิดผลดีด้วยความเอาใจใส่ ระมัดระวัง

รักษาประโยชน์ของสถานศึกษา

3. ครูต้องสุภาพเรียบร้อย เชื่อฟัง และไม่แสดงความกระด้างกระเดื่องต่อผู้บังคับบัญชา ผู้ใต้บังคับบัญชา ต้องปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชาซึ่งสั่งในหน้าที่การงานโดยชอบด้วยกฎหมาย และระเบียบแบบแผนของสถานศึกษา

4. ครูต้องอุทิศเวลาของตนให้แก่สถานศึกษา จะละทิ้งหรือทอดทิ้งหน้าที่การงานมิได้

5. ครูต้องประพฤติตนอยู่ในความสุจริตและปฏิบัติหน้าที่ของตนด้วยความซื่อสัตย์เที่ยงธรรม

6. ครูต้องรักษาชื่อเสียงมิให้ขึ้นชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่ว

7. ครูต้องประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ศิษย์และไม่ดูหมิ่นเหยียดหยามบุคคลใด ๆ

8. ครูต้องถือปฏิบัติตามแบบธรรมเนียมของสถานศึกษา

9. ครูต้องรักษาความสามัคคีระหว่างครูและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ในหน้าที่การงาน

10. ครูต้องรักษาความลับของศิษย์ ผู้ร่วมงาน และสถานศึกษา

จะเห็นได้ว่าระเบียบประเพณีของครูทั้งสองนี้ นับว่าเป็นจรรยาบรรณของวิชาชีพครูที่กำหนดขึ้นเป็นลายลักษณ์อักษรครั้งแรก และได้ใช้เป็นแนวปฏิบัติสำหรับครูเรื่อยมาเป็นเวลา 20 ปี

ต่อมาในปี พ.ศ. 2526 ครูสภาเห็นสมควรดำเนินการปรับปรุงระเบียบครูสภาว่าด้วยจรรยาบรรณตามระเบียบประเพณีของครู พุทธศักราช 2506 และระเบียบครูสภาว่าด้วยวินัยตามระเบียบประเพณีของครู พุทธศักราช 2506 ซึ่งเป็นจรรยาบรรณแห่งอาชีพครูฉบับแรกของครูสภาเสียใหม่ เพื่อให้เหมาะสมกับสภาพของสังคมไทย จึงได้ยกเลิกระเบียบครูสภาดังกล่าว และได้ประกาศใช้บทบัญญัติจรรยาบรรณแห่งอาชีพครูฉบับใหม่ ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2526 เพื่อการปฏิบัติงานของครู เรียกว่า “ระเบียบครูสภาว่าด้วยจรรยาบรรณและวินัยตามระเบียบประเพณีของครู พุทธศักราช 2526” ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้ (สำนักงานเลขาธิการครูสภา, 2526 : 8)

ระเบียบครูสภาว่าด้วยจรรยาบรรณและวินัยตามระเบียบประเพณีของครู

1. เลื่อมใสการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ด้วยความบริสุทธิ์ใจ

2. ยึดมั่นในศาสนาที่ตนนับถือ ไม่ลบหลู่ดูหมิ่นศาสนาอื่น

3. ตั้งใจสั่งสอนศิษย์และปฏิบัติหน้าที่ของตนให้เกิดผลดีด้วยความเอาใจใส่ อุทิศเวลาของตนให้แก่ศิษย์ จะละทิ้งหรือทอดทิ้งหน้าที่การงานมิได้

4. รักษาชื่อเสียงของคนมิให้ขึ้นชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่ว ห้ามประพฤติกการใด ๆ อันอาจทำให้เสื่อมเสียเกียรติและชื่อเสียงของคุณ

5. ถือปฏิบัติตามระเบียบและขนบธรรมเนียมอันดีงามของสถานศึกษา และปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชา ซึ่งสั่งในหน้าที่การงานโดยชอบด้วยกฎหมายและระเบียบแบบแผนของสถานศึกษา

6. ถ่ายทอดวิชาความรู้โดยไม่ปิดเบือนและปิดบังอำพราง ไม่นำหรือยอมให้นำผลงานทางวิชาการของตนไปใช้ในทางทุจริต หรือเป็นภัยต่อมนุษยชาติ

7. ให้เกียรติแก่ผู้อื่นทางวิชาการ โดยไม่นำผลงานของผู้ใดมาแอบอ้างเป็นผลงานของตน และไม่เบียดบังใช้แรงงาน หรือนำผลงานของผู้อื่นไปเพื่อประโยชน์ส่วนตน

8. ประพฤติตนอยู่ในความซื่อสัตย์สุจริต และปฏิบัติหน้าที่ของตนด้วยความเที่ยงธรรม ไม่แสวงหาประโยชน์สำหรับตนเองหรือผู้อื่นโดยมิชอบ

9. สุภาพเรียบร้อย ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ศิษย์ รักษาความลับของศิษย์ ของผู้ร่วมงานและของสถานศึกษา

10. รักษาความสามัคคีระหว่างครูและช่วยเหลือกันในหน้าที่การงาน
ลักษณะของระเบียบคุรุสภาว่าด้วยจรรยาบรรณและวินัยตามระเบียบประเพณีของครู พุทธศักราช 2526 นับเป็นจรรยาบรรณแห่งอาชีพครู ฉบับที่สองในประวัติการศึกษาไทย ซึ่งยังเป็นลักษณะทำนองคำเชิญชวนและข้อปฏิบัติ หรือเป็นหลักเกณฑ์ที่ครูต้องประพฤติปฏิบัติตามศีลธรรมจรรยาภายในขอบเขตของวิชาชีพครู เพื่อวินิจฉัยความถูกต้อง เป็นธรรมในการประพฤติต่อกัน และเพื่อให้ครูบรรลุถึงสภาพชีวิตอันทรงคุณค่าที่พึงประสงค์ และสร้างไว้ซึ่งความเป็นวิชาชีพชั้นสูง เกียรติภูมิ และมาตรฐานของวิชาชีพครู ตลอดจนถึงการใช้วิชาชีพให้ถูกต้องตามทำนองคลองธรรม เพื่อส่งผลให้สังคมเจริญก้าวหน้า มีระเบียบวินัยและอยู่อย่างมีความสุข

สภาพการณ์ปัจจุบัน ได้เกิดภาวะการเปลี่ยนแปลงทางสังคมอยู่เสมอ มนุษย์ในสังคมต้องปรับตัวอยู่ตลอดเวลา ระเบียบคุรุสภาว่าด้วยจรรยาบรรณก็เช่นกัน จำเป็นต้องมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้เกิดความสมดุลทันสมัยมากขึ้น จึงได้มีการปรับปรุงระเบียบคุรุสภาโดยให้ยกเลิกระเบียบคุรุสภาว่าด้วยจรรยาบรรณและวินัยตามระเบียบประเพณีครู พ.ศ. 2526 และให้ใช้ระเบียบคุรุสภาว่าด้วยจรรยาบรรณครู พ.ศ. 2539 แทน โดยกำหนดให้ครูมีจรรยาบรรณดังต่อไปนี้ (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2539 : 16)

1. ครูต้องรักและเมตตาศิษย์ โดยให้ความเอาใจใส่ช่วยเหลือส่งเสริมให้กำลังใจในการศึกษาเล่าเรียนแก่ศิษย์โดยเสมอหน้า
2. ครูต้องอบรม สั่งสอน ฝึกฝน สร้างเสริมความรู้ ทักษะและนิสัยที่ถูกต้อง ดีงามให้เกิดแก่ศิษย์อย่างเต็มความสามารถ ด้วยความบริสุทธิ์ใจ
3. ครูต้องประพฤติ ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ศิษย์ทั้งทางกาย วาจา และจิตใจ
4. ครูต้องไม่กระทำตนเป็นปฏิปักษ์ต่อความเจริญทางกาย สติปัญญา จิตใจ อารมณ์ และสังคมของศิษย์
5. ครูต้องไม่แสวงหาประโยชน์อันเป็นอามิสสินจ้างจากศิษย์ในการปฏิบัติหน้าที่ตามปกติ และไม่ใช่ให้ศิษย์กระทำการใด ๆ อันเป็นการหาประโยชน์ให้แก่ตนโดยมิชอบ
6. ครูย่อมพัฒนาตนเองทั้งในด้านวิชาชีพ ด้านบุคลิกภาพ และวิสัยทัศน์ ให้ทันต่อการพัฒนาทางวิชาการ เศรษฐกิจ สังคมและการเมืองอยู่เสมอ
7. ครูย่อมรักและศรัทธาในวิชาชีพครู และเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรวิชาชีพ ครู
8. ครูพึงช่วยเหลือเกื้อกูลครู และชุมชนในทางสร้างสรรค์
9. ครูพึงประพฤติ ปฏิบัติตนเป็นผู้นำในการอนุรักษ์ และพัฒนาภูมิปัญญา และวัฒนธรรมไทย

จากการศึกษาเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของจรรยาบรรณครูดังกล่าว ทำให้เห็นถึงวิวัฒนาการของจรรยาบรรณครูว่าได้ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้ทันสมัยและเหมาะสมกับเหตุการณ์มาโดยตลอดจนกระทั่งถึงปัจจุบัน ซึ่งใช้ระเบียบคุรุสภาว่าด้วยจรรยาบรรณครู พ.ศ. 2539 โดยมี 9 ประการ ดังที่ได้กล่าวแล้วข้างต้น ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้นำเอาจรรยาบรรณครูดังกล่าว ไปใช้เป็นตัวแปรตามในการวิจัยครั้งนี้ เพื่อจะได้รู้ว่าพฤติกรรมตามจรรยาบรรณครูของครูในปัจจุบันเป็นอย่างไร

4.3 ความสำคัญของจรรยาบรรณครู

จรรยาบรรณครูมีความสำคัญยิ่งในการประกอบอาชีพ เนื่องจากเป็นแนวทางในการ ประพฤติปฏิบัติในชีวิตประจำวัน และเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวใจให้เป็นผู้มีจริยธรรม

อันคิงาม เพื่อความก้าวหน้าตลอดจนรักษาส่งเสริมเกียรติคุณให้สมกับความเป็น
บุชนียบบุคคล

ยนต์ ชุ่มจิต (2526 : 27) ได้สรุปความสำคัญของจรรยาบรรณครูไว้ 4 ประการ
ดังนี้

1. เป็นแนวทางประพฤติปฏิบัติในการทำงานร่วมกัน
2. เพื่อป้องกันมิให้ครูประพฤติปฏิบัติในวิชาชีพครูไปในทางที่เสื่อมเสีย
3. เพื่อเป็นการยกฐานะวิชาชีพครูให้สูงขึ้นและเป็นที่เคารพนับถือของสังคม

ทั่วไป

4. เป็นการพัฒนาวิชาชีพครูให้มีความเจริญก้าวหน้าในการประกอบวิชาชีพครู
สำหรับ จันทรวรรณ เทวรักษ์ (2524 : 33) ได้กล่าวถึงผลที่เกิดจากการที่ครูมี

จรรยาบรรณหรือความประพฤติที่ดีว่าจะช่วยรักษาสิ่งมีค่า 3 ประการ คือ ประการแรก
รักษาชื่อเสียงวงศ์ตระกูลของตนเองด้วยความเป็นคนดี เป็นตัวอย่างของครอบครัว
ประการที่สอง รักษาคุณค่าของอาชีพที่อาจถือได้ว่าเป็นอาชีพที่สูงสุด และประการที่สาม
รักษาความมั่นคงของประเทศชาติ เพราะครูช่วยสร้างคนขึ้นมาพัฒนาประเทศ

นอกจากนี้ บริบูรณ์ บุญหนุน (2529 : 9) กล่าวโดยสรุปไว้ในส่วนที่เป็นความ
สำคัญของจรรยาบรรณในวิชาชีพครูว่า มีความสำคัญต่อการประกอบอาชีพของครูเป็น
อย่างยิ่ง ถ้าหากละเลยไม่ประพฤติปฏิบัติก็จะทำให้เกิดความเสื่อมต่อวิชาชีพครู

จากการศึกษาเกี่ยวกับความสำคัญของจรรยาบรรณครู สรุปได้ว่า
จรรยาบรรณครูมีความสำคัญเนื่องจากเป็นหลักในการประกอบวิชาชีพให้ครูปฏิบัติ
ได้เหมาะสมกับความเป็นครู

ในการวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเรื่องความสำคัญของจรรยาบรรณครู เพื่อนำไปใช้
เป็นตัวแปรตาม เพื่อช่วยในการสร้างความกระจ่างเกี่ยวกับจรรยาบรรณมากขึ้น เพราะว่า
เมื่อครูเห็นถึงความสำคัญของจรรยาบรรณแล้ว ก็จะทำให้เกิดความตระหนัก อันจะส่งผลให้
ครูมีพฤติกรรมตามจรรยาบรรณที่พึงปรารถนายิ่งขึ้น

๕. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จริยธรรมของบุคคลมีต้นเหตุมาจากอิทธิพลของสังคมมากกว่าอิทธิพลของ
พันธุกรรม ซึ่งเริ่มก่อตัวขึ้นในทารกตั้งแต่แรกเกิด โดยได้รับจากประสบการณ์ และ

สภาพแวดล้อมรอบตัว (โกวิท ประวาลพุกษ์, 2535 : 7-8) ดังที่ทฤษฎีจริยธรรมแทบทุกทฤษฎี จะมีข้อความพาดพิงถึงประสบการณ์ทางสังคมของบุคคลว่าเป็นต้นเหตุของการเริ่มและการเปลี่ยนแปลงจริยธรรมของบุคคล หากบุคคลได้รับประสบการณ์ทางสังคมที่คล้ายคลึงกัน เช่น อยู่ในกลุ่มคนฐานะเดียวกัน หรือได้รับการอบรมเลี้ยงดูคล้าย ๆ กัน บุคคลเหล่านั้นก็อาจมีจริยธรรมที่คล้ายคลึงกันได้ ถ้าได้รับประสบการณ์ที่คล้ายคลึงกัน แต่มีความสามารถที่จะรับรู้และเข้าใจประสบการณ์ไม่เท่าเทียมกัน ทำให้การพัฒนาทางจริยธรรมต่างกัน (ดวงเดือน พันธุมนาวิน, 2524 : 9) สำหรับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อจริยธรรมของบุคคลยังขึ้นอยู่กับอายุ คือจะเห็นได้จากการศึกษาของโคลเบอร์ก (Kohlberg, 1964 , a อ้างถึงใน ดวงเดือน พันธุมนาวิน, 2524 : 10) ที่ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างเหตุผลเชิงจริยธรรมกับระดับอายุ ผลการวิจัยพบว่า เหตุผลเชิงจริยธรรมของบุคคลมีพัฒนาการตามอายุ ซึ่งพัฒนาการทางจริยธรรมด้านนี้ โคลเบอร์กเชื่อว่าเป็นผลของความพยายามของเด็กที่จะตีความหมายประสบการณ์ของตนในสังคมที่สลับซับซ้อน โดยเด็กจะมีความสามารถขึ้นตามลำดับ

ส่วนปัจจัยด้านเพศกับจริยธรรมของบุคคล ยังมีอิทธิพลต่อกัน แม้ว่าความมีจริยธรรมสูงจะมีใช้ลักษณะที่สังคมกำหนดไว้สำหรับเพศใดเพศหนึ่ง โดยเฉพาะ แต่สิ่งที่ได้กระตุ้นความสนใจในการเปรียบเทียบจริยธรรมของชายกับหญิง คือ ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ของฟรอยด์ที่ระบุไว้อย่างชัดเจนว่าเด็กชายในครอบครัวปกติที่มีบิดาและมารดาพร้อมเพียงจะมีการเปลี่ยนแปลงทางจริยธรรมเมื่ออายุ 3-5 ปี ซึ่งเด็กชายจะรู้สึกได้ว่าบิดาของตนแย่งความรักของมารดาไป จนเกิดความรู้สึกที่ไม่เป็นมิตรต่อบิดา แต่ต่อมาเด็กชายจะพัฒนาการทางสังคมได้อย่างปกติ จึงทำให้ฟรอยด์ทำนายว่า ชายจะมีซูเปอร์อีโก้หรือจริยธรรมสูงกว่าหญิง แต่ทฤษฎีพัฒนาการของลักษณะที่ส่งเสริมจริยธรรมให้ชื่อทำนายตรงข้ามกับทฤษฎีจิตวิเคราะห์ของฟรอยด์ ที่พบว่าหญิงเข้าใจกฎเกณฑ์ที่เป็นข้อเรียกร้องทางสังคมได้เร็วและมากกว่าชาย ตลอดจนมีการคล้อยตามและมีพัฒนาการทางจริยธรรมสูงกว่าชาย

นอกจากนี้ระดับการศึกษา ยังมีผลต่อจริยธรรมของบุคคลเช่นกัน ดังที่ กฤตยา กฤษฏาวุฒิ, 2514 : 19 (อ้างถึงใน โมหัมมัด อับดุลกาเดร์ และค้วน ขาวหนู, 2530 : 28) ได้ศึกษาวิจัยพบว่า ระดับการศึกษาของบิดามารดามีความสัมพันธ์กับวิธีการอบรมเลี้ยงดูและลักษณะทางสังคมของบุตร เช่น วัยรุ่นที่มีบิดามารดาที่ได้รับการศึกษาสูงมีความสามารถบังคับตนเองสูงกว่าวัยรุ่นที่มีบิดามารดาได้รับการศึกษาต่ำอย่างเห็นได้ชัด

อย่างไรก็ตาม ตำแหน่งของบุคคลยังเป็นตัวกำหนดให้บุคคลแสดงพฤติกรรมไปตามพันธะ หรือหน้าที่ของตำแหน่งนั้น ๆ (โสภา พิภุตชัย และอรทัย ชื่นมณูย์, อ้างถึงใน ปกรณ์ ศรีคอนไผ่, 2523 : 7) หากบุคคลปฏิบัติตามหน้าที่ถูกต้องก็จะส่งผลให้มีจริยธรรมที่ถูกต้องตามไปด้วย

จากแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อจริยธรรมของบุคคล ได้แก่ปัจจัยด้านเพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และประสบการณ์ในการทำงาน ซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องกับบุคคลตั้งแต่แรกเกิดแล้ว พัฒนาการเรื่อยมาตามลำดับ หากเด็กได้รับการปลูกฝังด้านจริยธรรมที่ดีย่อมก็จะส่งผลให้เป็นเยาวชนที่ดีในอนาคต ซึ่งผู้มีหน้าที่สำคัญในการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมก็คือครู ดังนั้น ในการวิจัยครั้งนี้ต้องการเปรียบเทียบปัจจัยด้านต่าง ๆ ดังกล่าวว่ามีผลต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามจรรยาบรรณของครูอยู่ในระดับใด ซึ่งจะแยกอธิบายปัจจัยต่าง ๆ จากผลการวิจัย ดังนี้

5.1 เพศ

นักวิชาการหลายท่านได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเพศ และความแตกต่างระหว่างเพศ เช่น ระบุ สาคกริก และคณะ (2529 : 339) กล่าวว่า เพศนอกจากจะแตกต่างกันบางประการในด้านกายภาพระหว่างเพศชายและเพศหญิงแล้ว ด้านแนวความคิดและจุดหมายในชีวิตยังมีความแตกต่าง

ณรงค์ สัทธิประเสริฐ (2537 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาจรรยาบรรณของครูผู้สอนในทรศณะของข้าราชการครู ศึกษาเฉพาะกรณีข้าราชการครูสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเชียงราย พบว่า ข้าราชการครูชายและหญิงมีทรศณะในการปฏิบัติตามข้อกำหนดจรรยาบรรณครูแตกต่างกันในด้านการยึดมั่นในศาสนา ด้านการอุทิศเวลาในการสอน ด้านการรักษาชื่อเสียงของตนเอง ด้านการปฏิบัติตามระเบียบกฎเกณฑ์ และด้านความซื่อสัตย์สุจริต โดยครูเพศหญิงให้ความสำคัญต่อการปฏิบัติตนสูงกว่าครูเพศชาย

ในทำนองเดียวกัน พัฒน์ ชนะดี (2521 : 71-76) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องความคิดทางวินัยของข้าราชการครู โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา พบว่า ข้าราชการเพศชาย กระทำผิดวินัยมากกว่าเพศหญิง และข้าราชการเพศชายที่ถูกลงโทษร้ายแรง ก็มีจำนวนมากกว่าข้าราชการเพศหญิง

นอกจากนี้ จากการศึกษาวิจัยของ สมจิต เจริญสุนทร (อ้างถึงใน สุวัฒน์ วัฒนวงศ์, 2540 : 23) เรื่องการศึกษาคุณธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ของครูประจำการกลุ่ม

ทางไกลของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนในเขตภาคกลางพบว่า เพศหญิงมีคุณธรรม
ด้านการรู้จักถ่วงความชั่วสูงกว่าเพศชาย

เช่นเดียวกับ สมชาย แสงสุวรรณ (2538 : 96) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องวินัยในการ
ปฏิบัติงานของข้าราชการครู โรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา ผลการวิจัยพบว่ากลุ่ม
เพศชายและเพศหญิงมีระดับความเหมาะสมในการปฏิบัติตามวินัยในการปฏิบัติงานใน
องค์ประกอบวินัยที่มีต่อตนเอง วินัยที่มีต่อการศึกษา และวินัยที่มีต่อวงการวิชาชีพครู
แตกต่างกัน โดยกลุ่มเพศหญิงสูงกว่าเพศชาย

ในทำนองเดียวกัน ภทรศักดิ์ เทพษร (2540 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง
การกระทำผิดทางวินัยของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา
แห่งชาติในภาคใต้ ระหว่างปี พ.ศ. 2534 - ปี พ.ศ. 2536 ผลการวิจัยพบว่า ข้าราชการครูที่
กระทำผิดทางวินัยเป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง

ในขณะที่ ชูชัย สมิทธิไกล (2525 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัย เรื่องความรู้
ความเข้าใจทางจริยธรรม เกี่ยวกับพฤติกรรมต่อตนเองของนักเรียน ครู และผู้ปกครอง
ผลการวิจัยพบว่า เพศหญิงมีความรู้ ความเข้าใจในจริยธรรมเกี่ยวกับพฤติกรรมต่อตนเอง
มากกว่าเพศชาย

จากงานวิจัยดังกล่าว สรุปได้ว่า เพศเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีความสัมพันธ์กับวินัย
คุณธรรมและการปฏิบัติตามข้อกำหนดจรรยาบรรณ ซึ่งพบว่าเพศหญิงมีพฤติกรรมด้าน
ดังกล่าวดีกว่าเพศชาย ดังนั้นผู้วิจัยได้นำปัจจัยด้านเพศไปใช้เป็นตัวแปรอิสระ กำหนด
วัตถุประสงค์ สร้างกรอบแนวคิดในการวิจัย และตั้งสมมติฐานว่า เพศหญิงน่าจะมี
พฤติกรรมด้านจรรยาบรรณครูมากกว่าเพศชาย

5.2 อายุ

อายุนับเป็นปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่งซึ่ง อุทัย หิรัญโต (2524 : 73-74)
ได้กล่าวว่า อายุหรือวัยของบุคคลนั้น ปรงแต่งความรู้สึนึกคิด ความสนใจ ทัศนคติ
บุคลิกภาพของคนให้แตกต่างกัน คนที่มีอายุมากหรือผ่านโลกมามากจะมีประสบการณ์
มากกว่าคนที่มีอายุน้อย และอาจจะมีเหตุผลมากกว่า

พัฒน์ ชนะดี (2521 : 71-76) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องความผิดทางวินัยของ
ข้าราชการครู โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ข้าราชการครู

ที่กระทำผิดทางวินัย และถูกลงโทษร้ายแรงนั้น ยังมีอายุน้อย จำนวนก็ยิ่งเพิ่มมากขึ้น แต่ข้าราชการที่มีอายุมาก จำนวนผู้กระทำผิดวินัย และถูกลงโทษร้ายแรงก็ยิ่งลดลง

นอกจากนี้ ประโยชน์ จันทโรจิติ (2520 : 87) ได้ศึกษาเกี่ยวกับสมรรถภาพครูประถมศึกษาในเรื่องคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ของครูองค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา พบว่า ครูที่มีอายุต่างกันมีพรรณณะแตกต่างกันในด้านการสอน ด้านสัมพันธภาพกับนักเรียน และด้านคุณธรรม ศีลธรรม

แต่จากการวิจัยของ ณรงค์ สิทธิประเสริฐ (2537 : บทคัดย่อ) เรื่อง จรรยาบรรณของครูผู้สอนในพรรณณะของข้าราชการครู ศึกษาเฉพาะกรณีข้าราชการครูสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเชียงราย พบว่า ข้าราชการครูที่มีอายุต่ำกว่า 40 ปี และตั้งแต่ 40 ปีขึ้นไปมีพรรณณะต่อความสำคัญในการปฏิบัติตนตามข้อกำหนดจรรยาบรรณครูไม่แตกต่างกัน

สอดคล้องกับ สมชาย แสงสุวรรณ (2538 : 96) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง วินัยในการปฏิบัติงานของข้าราชการครู โรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา พบว่า ข้าราชการครูกลุ่มอายุน้อยกว่า 30 ปี 30-40 ปี และมากกว่า 40 ปี มีระดับความเหมาะสมในการปฏิบัติตามวินัยในการปฏิบัติงานในองค์ประกอบด้านวินัยที่มีต่อตนเอง วินัยที่มีต่อการศึกษา วินัยที่มีต่อสังคมและประเทศชาติ และวินัยที่มีต่อวงการวิชาชีพครู ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

จะเห็นได้ว่า อายุเป็นปัจจัยสำคัญที่เป็นตัวกำหนดพฤติกรรมของครู ซึ่งในการวิจัยนี้ ผู้วิจัยนำอายุไปใช้เป็นตัวแปรอิสระ กำหนดวัตถุประสงค์ และสร้างกรอบแนวคิดในการวิจัย ตลอดจนตั้งสมมติฐานว่าครูที่มีอายุมากน่าจะมีพฤติกรรมตามจรรยาบรรณมากกว่าครูที่มีอายุน้อย

5.3 ระดับการศึกษา

การศึกษาคือหัวใจในการพัฒนากำลังคน หากคนมีการศึกษาสูงเท่าใด ก็จะทำให้มีความรู้ความสามารถมากขึ้นไปด้วย เนื่องจากการศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง รัตนา ต้นบุญเด็ก (2531 : 37) ได้กล่าวสรุปว่า การศึกษาที่สมบูรณ์ต้องเป็นการศึกษาที่เพิ่มพูนสร้างปัญญา ทำให้เกิดความเชื่อมั่น สามารถตัดสินใจวินิจฉัยเหตุการณ์ได้ด้วยตนเองว่าสมควรทำอย่างไร ซึ่งคนที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความสามารถในการวิเคราะห์ตัดสินใจกระทำสิ่งต่าง ๆ แตกต่างกัน

ทศพร ขวัญสุวรรณ (2526 : 63) ได้ศึกษาวิจัย เรื่องเจตคติต่ออาชีพครูของ ผู้บริหารโรงเรียนและครูสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุโขทัย พบว่า ครูที่มีวุฒิ ต่างกัน มีเจตคติต่ออาชีพครูแตกต่างกัน

ส่วน เฉลียว อยู่สีมาธิ (2529 : 144-148) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องความผิดทางวินัย ตามมาตรา 81 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พุทธศักราช 2518 ของ ข้าราชการครู สังกัดคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ระหว่าง พ.ศ. 2524-2528 พบว่า ข้าราชการครูที่กระทำผิดทางวินัย กรณีประพฤติชั่วเป็นผู้ที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี ร้อยละ 77.61 ผู้มีวุฒิปริญญาตรีขึ้นไป ร้อยละ 22.39

สอดคล้องกับ พัฒน์ ชนะดี (2521 : 71-76) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่องความผิดทาง วินัยของข้าราชการครู โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา พบว่า ข้าราชการครูที่มี วุฒิปริญญาตรีขึ้นไป กระทำผิดวินัยน้อยกว่าข้าราชการครูที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี และ ข้าราชการครูที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี ถูกลงโทษทางวินัยร้ายแรงมากกว่าผู้ที่มีวุฒิปริญญาตรี ขึ้นไป

เช่นเดียวกับ สมชาย แสงสุวรรณ (2538 : 96) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องวินัยในการ ปฏิบัติงานของข้าราชการครู โรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา พบว่า ข้าราชการครูกลุ่ม ที่มีวุฒิทางการศึกษาค่ากว่าปริญญาตรี ปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี มีระดับความ เหมาะสมในการปฏิบัติตามวินัยในการปฏิบัติงานในองค์ประกอบด้านวินัยที่มีต่อตนเอง แตกต่างกัน 2 กลุ่ม คือ ระหว่างกลุ่มต่ำกว่าปริญญาตรี กับกลุ่มปริญญาตรี และระหว่างกลุ่ม ต่ำกว่าปริญญาตรีกับกลุ่มสูงกว่าปริญญาตรี โดยกลุ่มปริญญาตรีและกลุ่มสูงกว่าปริญญาตรี มีวินัยต่อตนเองสูงกว่ากลุ่มต่ำกว่าปริญญาตรี

ในทำนองเดียวกัน นภาพรธรรม มายะการ (2529 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง บทบาทของครูตามการรับรู้ของตนในการปลูกฝังค่านิยมอันพึงประสงค์ ให้แก่นักเรียน ประถมศึกษาในจังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า ครูที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี หรือสูงกว่า ปริญญาตรี มีบทบาทในการปลูกฝังค่านิยมด้านการมีวินัยในตนเอง การมีสังขะและการ ประหยัด แตกต่างกัน โดยที่ครูที่มีวุฒิปริญญาตรี หรือสูงกว่าปริญญาตรี มีการปลูกฝังค่า นิยมมากกว่าครูที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี ในทุกค่านิยม

จะเห็นได้ว่าระดับการศึกษาเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อพฤติกรรมของครู ดังนั้น ผู้วิจัยจึงนำระดับการศึกษามาเป็นตัวแปรอิสระ กำหนดวัตถุประสงค์ สร้างกรอบแนวคิดใน

การวิจัย และตั้งสมมติฐานว่าครูที่มีการศึกษาสูง น่าจะมีพฤติกรรมตามจรรยาบรรณครูมากกว่าครูที่มีการศึกษาค่ำ

5.4 ตำแหน่ง

ตำแหน่งของบุคคลในสังคมมีความสำคัญมาก เพราะเป็นสิ่งที่กำหนดให้บุคคลได้รู้ถึงสิทธิและหน้าที่ที่ควรปฏิบัติ และยังเป็นสิ่งที่ส่งเสริมให้บุคคลมีความกระตือรือร้นในการยกตำแหน่งของตนให้สูงขึ้น ซึ่ง โสภา พิภูลชัย และอรทัย ชื่นมนุญย์ (อ้างถึงใน ปกรณ์ ศรีตอนไผ่, 2523 : 7) ได้กล่าวว่า ตำแหน่งทุกตำแหน่งจะถูกคาดหวังไว้ระดับหนึ่งว่า พฤติกรรมของคนที่อยู่ในตำแหน่งนั้น ควรจะทำอะไร มีพฤติกรรมอย่างไร เป็นเรื่องเกี่ยวกับหน้าที่หรือพันธะของตำแหน่งนั้น ๆ นอกจากนี้ตำแหน่งยังมีอิทธิพลต่อการปฏิบัติตามวินัยและจรรยาบรรณครู ดังนี้

ฉรงค์ สิทธิประเสริฐ (2537 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่องจรรยาบรรณของครูผู้สอนในทรศณะของข้าราชการครูศึกษาเฉพาะกรณีรับราชการครู สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเชียงราย พบว่า ข้าราชการที่เป็นผู้บริหาร และครูผู้สอนแสดงทรศณะต่อความสำคัญในการปฏิบัติตนตามข้อกำหนดจรรยาบรรณครูแตกต่างกันด้านการอุทิศเวลาในการสอน ด้านการรักษาชื่อเสียงของตนเอง ด้านการถ่ายทอดความรู้เต็มความสามารถ และด้านการประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี โดยครูผู้สอนให้ความสำคัญในการปฏิบัติตนสูงกว่าผู้บริหารทุกด้าน

แต่จากการศึกษาของ เฉลียว อยู่สีมารักษ์ (2529 : 144-148) ได้วิจัยเรื่องความผิดทางวินัยตามมาตรา 81 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พบว่า ข้าราชการครูที่กระทำผิดทางวินัยกรณีประพฤติชั่วเป็นผู้ดำรงตำแหน่งครูผู้สอนมากกว่าสายผู้บริหาร

สอดคล้องกับการวิจัยของ วันเพ็ญ พันสถา (2524 : 140-149) ได้ศึกษาเรื่องความผิดทางวินัยของข้าราชการครู สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดและข้าราชการครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา พบว่า ข้าราชการครูสายผู้สอน กระทำผิดวินัยมากกว่าข้าราชการครูสายผู้บริหาร

ในทำนองเดียวกัน อุดลย์ วราเอกศิริ (2528 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการทำผิดวินัยของข้าราชการครู สังกัดกรมสามัญศึกษา พบว่า ตำแหน่งผู้สอนในหน่วยงานทางการศึกษากระทำผิดมากที่สุด รองลงมาได้แก่ตำแหน่งผู้บริหารในหน่วยงานทางการศึกษา

จะเห็นได้ว่า ตำแหน่งครูสายผู้สอนให้ความสำคัญในการปฏิบัติตามจรรยาบรรณสูงกว่าสายผู้บริหาร แต่ด้านการทำผิดทางวินัย ครูสายผู้สอนจะกระทำผิดมากกว่าสายผู้บริหาร ดังนั้น ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยนำตำแหน่งไปใช้เป็นตัวแปรอิสระ กำหนดวัตถุประสงค์ สร้างกรอบแนวคิดในการวิจัยและตั้งสมมุติฐานว่าครูที่มีตำแหน่งสายบริหารน่าจะมีพฤติกรรมแตกต่างจากครูที่มีตำแหน่งสายผู้สอน

5.5 ประสบการณ์ในการทำงาน

ตามหลักการ โดยทั่วไปแล้วไม่ว่าจะเป็นงานใด ๆ ก็ตาม คนที่มีประสบการณ์สูงในการทำงานย่อมจะปฏิบัติงานในหน้าที่ได้ดีกว่าคนที่มีประสบการณ์ต่ำหรือไม่มีประสบการณ์ เนื่องจากผู้ที่มีประสบการณ์มากสามารถคาดการณ์ได้อย่างถูกต้อง และใช้ประสบการณ์หาวิธีการแก้ปัญหาในการทำงานได้ดีกว่าผู้ที่มีประสบการณ์น้อย

สุจิตร โนนคำ (2527 : บทคัดย่อ) ศึกษาบทบาทและปัญหาในการปฏิบัติงานของครูวิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ครูวิชาการกลุ่มโรงเรียนที่มีประสบการณ์ในการสอน 6 ปีขึ้นไป จะปฏิบัติตามหน้าที่ที่กำหนดไว้ในแนวปฏิบัติมากกว่าครูวิชาการของกลุ่มโรงเรียนที่มีประสบการณ์ในการทำงานน้อยกว่า 5 ปี

นอกจากนี้ เฉลียว อยู่สีมารักษ์ (2529 : 144-148) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องความผิดทางวินัย มาตรา 81 แห่งพระราชบัญญัติข้าราชการพลเรือน พุทธศักราช 2518 ของข้าราชการครู สังกัดคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ระหว่าง พ.ศ.2524-2528 พบว่า ข้าราชการครูที่กระทำผิดทางวินัย กรณีประพฤติชั่ว มีประสบการณ์ในการทำงาน 5 ปีลงมา กระทำความผิดวินัยมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 32.20 รองลงมาคือผู้ที่มีประสบการณ์การทำงาน 6-10 ปี คิดเป็นร้อยละ 28.96

สำหรับ สมมาตร แก้วถาย (2528 : 97) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการศึกษาการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตรัง พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์ในการบริหารต่ำกว่า 12 ปี กับ 12 ปีขึ้นไป มีความเห็นต่อการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตรัง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ส่วน วัฒนา สุวรรณไตรย์ (2524 : 233) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัญหาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดสกลนคร ผลการ

วิจัยพบว่า ครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษาที่มีประสบการณ์ในการเป็นครูใหญ่ต่างมีปัญหาในการบริหารงานวิชาการต่างกัน

ในทำนองเดียวกัน สุภา ศิธร (2526 : 83) ที่ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง ความต้องการพัฒนาสมรรถภาพในการปฏิบัติการสอนของครูประถมศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานของโรงเรียนมีความสัมพันธ์กับความ ต้องการพัฒนาสมรรถภาพในการปฏิบัติงานการสอนทุกสมรรถภาพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

เช่นเดียวกับ วิชากร บัวหอม (2531 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการศึกษาสมรรถภาพในการบริหารโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนเทศบาลตามทัศนคติของผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์ต่างกัน มีทัศนคติต่อสมรรถภาพการบริหารงานโรงเรียนต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทุกด้าน

ในทำนองเดียวกัน ประยุทธ์ โขจัด (2537 : 137) ได้ศึกษาวิจัย เรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทในจังหวัดปัตตานี ผลการวิจัยพบว่า ประสบการณ์การทำงานมีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท

อย่างไรก็ตาม จากการศึกษาของ ไพรวลัย พิทักษ์สาธิต (2522 : 64) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์กับประสิทธิผลในการสอนกับภูมิหลังของครู ผลการวิจัยพบว่า ประสบการณ์การสอน ความรักในอาชีพครู มีความสัมพันธ์กับผลประเมินประสิทธิภาพการสอนโดยครูประเมินเอง

จะเห็นได้ว่าประสบการณ์ในการทำงานของครูมีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงาน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเลือกประสบการณ์ในการทำงานเป็นตัวแปรอิสระ กำหนดวัตถุประสงค์สร้างกรอบแนวคิดในการวิจัย ตลอดจนตั้งสมมติฐานว่า ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานมาก น่าจะมีพฤติกรรมตามจรรยาบรรณมากกว่าครูที่มีประสบการณ์น้อย

6. การประเมินจรรยาบรรณ

การดำเนินกิจการใด ๆ ก็ตาม จำเป็นต้องทราบจุดมุ่งหมาย (Objective) เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติให้บรรลุผลตามต้องการว่ามีมากน้อยเพียงไร

การศึกษาก็เช่นกัน มีจุดมุ่งหมายทางการศึกษาเพื่อช่วยกำหนดลักษณะที่พึงประสงค์ ซึ่ง บลูม (Bloom อ้างถึงใน สุวิมล ว่องวาณิช, 2535 : 485) ได้แบ่งจุดมุ่งหมายทางการศึกษา ออกเป็น 3 ด้าน คือ

1. พุทธิพิสัย เป็นความสามารถของสมองเกี่ยวกับความรู้ ความจำ ความคิด
 2. จิตพิสัย เป็นความรู้รู้สึก เป็นเรื่องของเจตคติ ค่านิยม จริยธรรมและคุณธรรม
 3. ทักษะพิสัย เป็นความสามารถในการกระทำหรือปฏิบัติงาน
- วิธีการที่จะทำให้ทราบผลในแต่ละด้านดังกล่าว ต้องอาศัยการวัดและประเมินผลตามลำดับ

สำหรับการวิจัยนี้ ผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการวัดและการประเมินตามจุดมุ่งหมายของการศึกษาด้านจิตพิสัย

6.1 การประเมินจรรยาบรรณด้านจิตพิสัย

6.1.1 ความหมาย

จิตพิสัยเป็นคุณลักษณะในตัวมนุษย์ที่เกี่ยวข้องกับเจตคติ ค่านิยม คุณธรรม จริยธรรมต่าง ๆ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน, 2536 : 127)

6.1.2 การสร้างเครื่องมือวัดพฤติกรรมตามจรรยาบรรณครูของครูด้านจิตพิสัย

การสร้างเครื่องมือวัดพฤติกรรมตามจรรยาบรรณครูของครูด้านจิตพิสัย ในการวิจัยนี้จะเป็นการวัดพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของครูที่ได้กระทำหรือแสดงออกเกี่ยวกับจรรยาบรรณครู ซึ่งมีเป้าหมายการสร้างเพื่อให้ได้เครื่องมือที่มีคุณภาพสูง วัดในสิ่งที่ต้องการวัดได้จริง และผลการวัดเชื่อถือได้ โดยมีขั้นตอนในการสร้างดังนี้ (สมบุญรัตน์ ชิตพงศ์, 2535 : 441)

1. กำหนดลักษณะของสิ่งที่จะวัด
2. สร้างเครื่องมือวัดตามชนิดของเครื่องมือที่กำหนด และตรวจสอบ ความตรงของเครื่องมือ
3. ทดลองใช้เครื่องมือแล้ววิเคราะห์
4. ปรับปรุงตามผลการวิเคราะห์
5. ทดลองใช้ แล้วตรวจสอบคุณภาพ
6. สร้างเกณฑ์ในการแปลความหมาย

ขั้นตอนในการวัดพฤติกรรมตามจรรยาบรรณครูของครูสามารถวิเคราะห์ได้จากตารางวิเคราะห์พฤติกรรมด้านจิตพิสัย ซึ่งมี 3 ขั้นตอน ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน, 2536 : 124-126)

ขั้นที่ 1 กำหนดสมรรถภาพหรือพฤติกรรมหลัก ขั้นนี้เป็นการกำหนดพฤติกรรมที่ต้องการจะวัด

ขั้นที่ 2 กำหนดพฤติกรรมย่อย เป็นขั้นที่นำเอาพฤติกรรมหลักจากขั้นที่ 1 มาจัดกระทำให้เป็นพฤติกรรมย่อย แต่มีความชัดเจนและสังเกตพฤติกรรมดังกล่าวได้ง่ายขึ้น

ขั้นที่ 3 กำหนดพฤติกรรมบ่งชี้ ขั้นนี้เป็นขั้นที่นำเอาพฤติกรรมย่อยจากขั้นที่ 2 มาจำแนกหาตัวพฤติกรรมที่เป็นพฤติกรรมบ่งชี้ ดังตัวอย่างในตาราง 2

ตาราง 2 วิเคราะห์พฤติกรรมหลักเป็นพฤติกรรมบ่งชี้

พฤติกรรมหลัก	พฤติกรรมย่อย	พฤติกรรมบ่งชี้
มีความรักและศรัทธา ในอาชีพครู	1. เห็นความสำคัญของอาชีพครู 2. รักษาชื่อเสียงวิชาชีพครู 3. เกิดความสำนึกและตระหนัก ในความเป็นครูที่ดี	- สนับสนุนการดำเนินงาน ขององค์กรวิชาชีพครู - เข้าร่วมกิจกรรมทางวิชาชีพครู - ร่วมมือและส่งเสริมให้มี การพัฒนามาตรฐานวิชาชีพครู - ตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ให้เกิดผลดี และเกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม เป็นสำคัญ - รักษาความสามัคคีและ ช่วยเหลือซึ่งกันและกันใน หน้าที่การงาน - ปกป้องและสร้างความเข้าใจ อันดีต่อสังคมเกี่ยวกับวิชาชีพ ครู - ปฏิบัติตนให้เหมาะสมกับที่ เป็นปวงชนियบุคคล

ที่มา : สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2533 : 40

จะเห็นได้ว่าในการประเมินพฤติกรรมตามจรรยาบรรณเกี่ยวกับการมีความรัก
และศรัทธาในอาชีพครูด้านจิตพิสัยนั้น จะต้องนำพฤติกรรมหลักมาแตกเป็นพฤติกรรมย่อย
และพฤติกรรมบ่งชี้ เพื่อให้เกิดความชัดเจน ทำให้สามารถวัดได้ง่ายขึ้น

ในการวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้นำหลักการประเมินพฤติกรรมมาเป็นแนวในการสร้างเครื่องมือและสร้างแบบวัดพฤติกรรมตามจรรยาบรรณครูของครู เพื่อให้เกิดความชัดเจนและวัดได้ง่ายขึ้น ดังได้กล่าวแล้วข้างต้น

6.1.3 การหาคุณภาพเครื่องมือวัดพฤติกรรมตามจรรยาบรรณครูของครู

ด้านจิตพิสัย

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล เป็นอุปกรณ์สำคัญสำหรับการวิจัย ดังนั้น การหาคุณภาพเครื่องมือก่อนจะนำไปใช้ จะต้องตรวจสอบและวิเคราะห์หาคุณภาพเครื่องมือก่อนทุกครั้ง เพื่อให้แน่ใจว่าเครื่องมือนั้นมีคุณภาพสูงและเชื่อถือได้มากที่สุด (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2535 : 122)

ในการวิจัยนี้ หลังจากสร้างเครื่องมือเรียบร้อยแล้ว นำแบบสอบถามเสนอบุคลากรที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาตรวจสอบความครอบคลุมของเนื้อหา ความถูกต้องของภาษาและความชัดเจนของข้อคำถาม แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข จากนั้น นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน พิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) จากนั้นนำผลการพิจารณาไปทำการวิเคราะห์หาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา เมื่อผ่านการวิเคราะห์ความเที่ยงตรงแล้ว ไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มตัวอย่างครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาวิจัย ปีการศึกษา 2541 จำนวน 40 คน แล้วนำผลการตอบแบบสอบถามมาหาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) และค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ดังนี้

1. วิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถาม
2. วิเคราะห์คุณภาพของแบบสอบถามเป็นรายด้านและหารวมทั้งฉบับ

โดยหาความเชื่อมั่นด้วยสัมประสิทธิ์อัลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach)

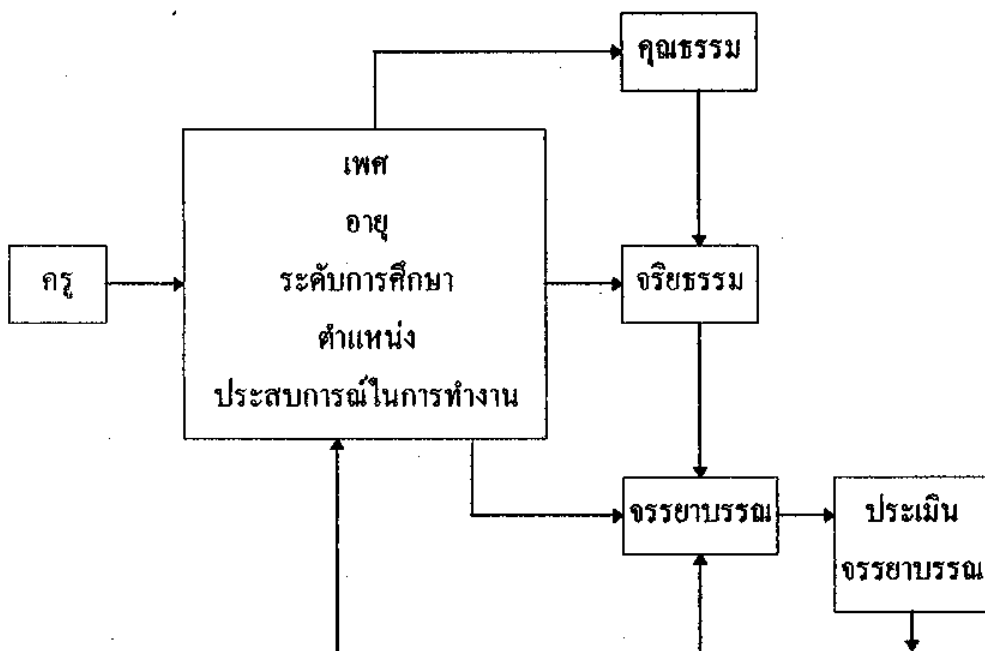
จากนั้นนำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพแล้วมาตรวจสอบปรับปรุงแก้ไขอีกครั้งเพื่อให้ได้ความสมบูรณ์มากที่สุด ก่อนนำไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างการวิจัย เมื่อได้เครื่องมือที่มีคุณภาพ ผลการวิจัยก็จะถูกต้อง

กรอบแนวความคิดเชิงทฤษฎีและการวิจัย

1. กรอบแนวความคิดเชิงทฤษฎี

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวความคิดเชิงทฤษฎี เพื่อนำมากำหนดเป็นขอบเขตของการศึกษาพฤติกรรมตามจรรยาบรรณของครู โรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตการศึกษา 2 ดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวความคิดเชิงทฤษฎีการเกิดพฤติกรรมตามจรรยาบรรณของครู

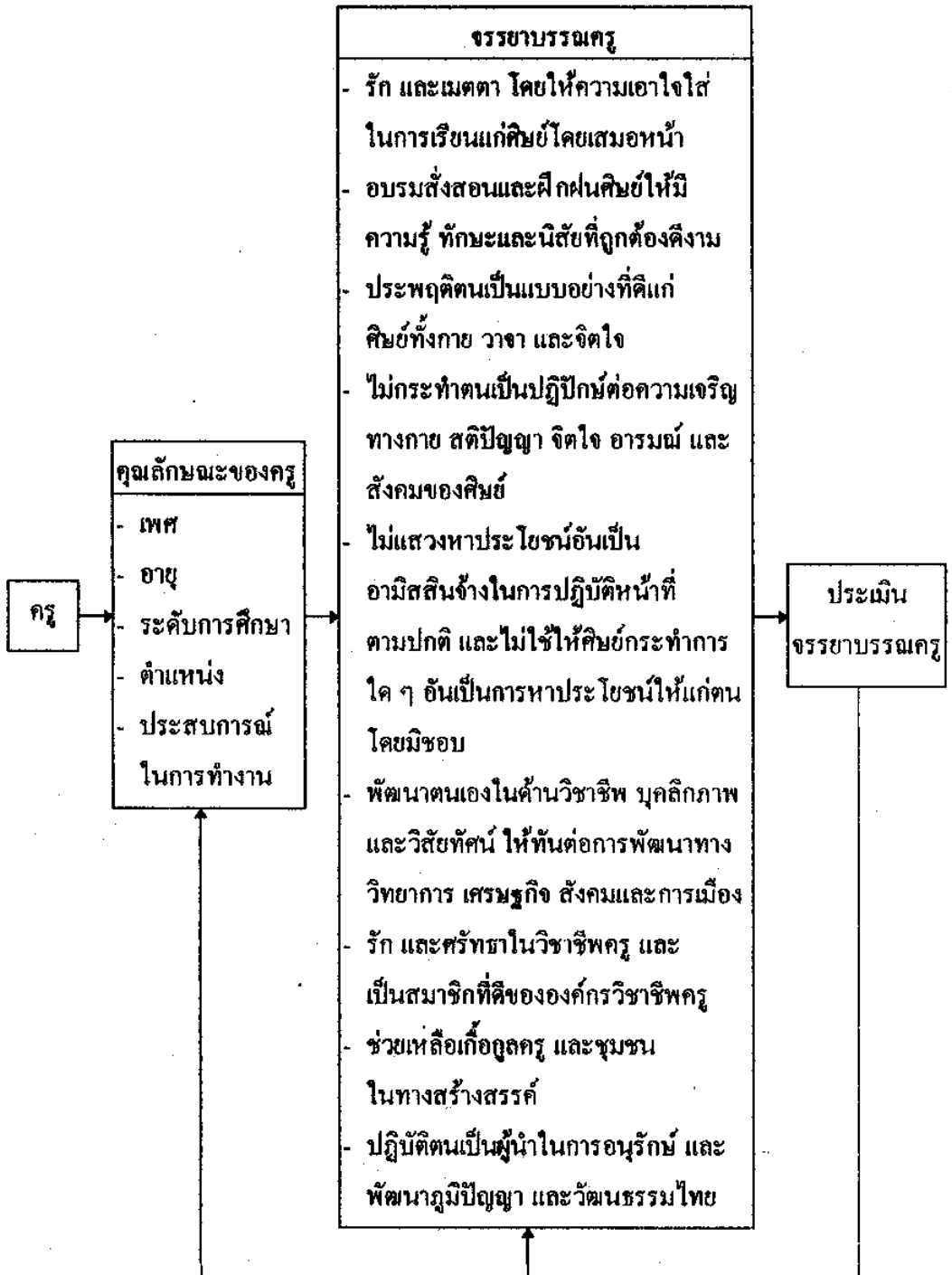
ภาพประกอบ 1 แสดงให้เห็นว่า คุณลักษณะของครูซึ่งประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และประสบการณ์ในการทำงาน ทำให้ก่อเกิดคุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณ กล่าวคือ คุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณ จะมีได้ขึ้นอยู่กับ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และประสบการณ์ในการทำงาน เมื่อครูมีคุณธรรม คุณธรรมนั้นจะเป็นแรงผลักดันส่งผลให้เกิดจริยธรรมและพฤติกรรมตามจรรยาบรรณ

ซึ่งเป็นกลุ่มจริยธรรมของครูที่คำนึงในการประกอบอาชีพครู ส่วนจะรู้ว่าครูมีจรรยาบรรณ
อยู่ในระดับใด ก็โดยการประเมินจรรยาบรรณ

2. กรอบแนวความคิดในการวิจัย

จากแนวคิดทฤษฎีสามารถกำหนดกรอบแนวความคิดในการวิจัย (Conceptual Framework) ไว้ ดังภาพประกอบ 2

ภาพประกอบ 2 กรอบแนวความคิดในการวิจัยพฤติกรรมความจรรยาบรรณครูของครู

ภาพประกอบ 2 แสดงให้เห็นว่าคุณลักษณะของครูซึ่งประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และประสบการณ์ในการทำงานมีอิทธิพลต่อการปฏิบัติตามจรรยาบรรณครูทั้ง 9 ด้าน เมื่อต้องการทราบว่าจรรยาบรรณที่เกิดขึ้นแล้วมีมากน้อยเพียงใด ก็โดยการประเมินจรรยาบรรณครูด้วยเครื่องมือที่สร้างขึ้น หลังจากการประเมินจะทำให้ทราบระดับพฤติกรรมตามจรรยาบรรณครู โดยที่คุณลักษณะของครูด้าน เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และประสบการณ์ในการทำงานดังกล่าวนั้น มีอิทธิพลหรือส่งผลให้เกิดจรรยาบรรณว่าครูมีพฤติกรรมตามจรรยาบรรณครูอยู่ในระดับใด

วัตถุประสงค์

ในการวิจัยพฤติกรรมตามจรรยาบรรณครูของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตการศึกษา 2 มีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาระดับพฤติกรรมตามจรรยาบรรณครูของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตการศึกษา 2
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับพฤติกรรมตามจรรยาบรรณครูของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตการศึกษา 2 โดยจำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และประสบการณ์ในการทำงาน

สมมติฐาน

จากแนวคิดที่ว่าจริยธรรมของบุคคลมีต้นเหตุมาจากอิทธิพลของสังคมที่ได้รับจากประสบการณ์ และสภาพแวดล้อมมากกว่าพันธุกรรม (โกวิท ประวาลพุกษ์, 2535 : 7-8) อายุ และเพศ ก็เป็นปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อความมีจริยธรรม (ดวงเดือน พันธุมนาวิน, 2534 : 10-11) ตลอดจนระดับการศึกษา โดยบุคคลที่มีประสบการณ์สูง อายุมาก เพศหญิง และระดับการศึกษาสูง มีจริยธรรมมากกว่าบุคคลที่มีประสบการณ์ต่ำ อายุน้อย เพศชาย และมีระดับการศึกษาต่ำ หากได้รับต่างกันย่อมส่งผลให้มีจริยธรรม

ต่างกัน (กฤตยา กฤษณาวิจิตร, 2514 : 19) อ้างถึงใน โมหัมมัด อับดุลการเคร์ และศ็วน ขาวหนู, 2530 : 28) เมื่อบุคคลมีจริยธรรมที่ดี ย่อมส่งผลให้มีจรรยาบรรณดีตามลำดับ เนื่องจากจรรยาบรรณเป็นแนวทางในการประพฤติปฏิบัติตามจริยธรรมของกลุ่มอาชีพต่าง ๆ อาชีพครูก็เป็นอาชีพหนึ่งที่มีจรรยาบรรณในการประกอบอาชีพ

ดังนั้นการวิจัยครั้งนี้จึงตั้งสมมติฐานไว้ว่า

1. ครูเพศหญิงมีพฤติกรรมตามจรรยาบรรณครูมากกว่าครูเพศชาย
2. ครูที่มีอายุมากมีพฤติกรรมตามจรรยาบรรณครูมากกว่าครูที่มีอายุน้อย
3. ครูที่มีการศึกษาสูงมีพฤติกรรมตามจรรยาบรรณครูมากกว่าครูที่มีการศึกษาค่ำ
4. ครูที่มีตำแหน่งสายบริหารมีพฤติกรรมตามจรรยาบรรณครูแตกต่างจากครูที่มีตำแหน่งสายผู้สอน
5. ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานมากมีพฤติกรรมตามจรรยาบรรณครูมากกว่าครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานน้อย

ความสำคัญและประโยชน์

การศึกษาเรื่อง พฤติกรรมตามจรรยาบรรณครูของครู โรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตการศึกษา 2 มีความสำคัญและประโยชน์ดังต่อไปนี้

1. ด้านความรู้

1.1 ทราบระดับพฤติกรรมตามจรรยาบรรณครูของครู โรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตการศึกษา 2

1.2 ทราบความแตกต่างของพฤติกรรมตามจรรยาบรรณครูของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา
ในเขตการศึกษา 2 ตามตัวแปร เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และประสบการณ์
ในการทำงาน

2. ด้านการนำไปใช้

2.1 ครูได้รับรู้และสำรวจตนเองเกี่ยวกับการกระทำที่แสดงถึงความเป็นผู้มีจรรยาบรรณ
ของตนเอง อีกทั้งสามารถนำผลการวิจัยไปเป็นแนวทางในการปรับปรุงพฤติกรรมทางด้าน
จรรยาบรรณให้เหมาะสมต่อไป

2.2 เป็นแนวทางให้ผู้บริหาร โรงเรียนพิจารณาส่งเสริมการปฏิบัติตนของครูให้เป็นไป
ตามจรรยาบรรณอย่างดีที่สุด

2.3 เป็นแนวทางในการจัดหลักสูตรอบรมและปรับปรุง โครงการอบรมเพื่อส่งเสริม
ให้ครูได้ตระหนักและปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณครูให้เหมาะสมในโอกาสต่อไป

2.4 เป็นประโยชน์ต่อครูสภา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพครู ในการปรับปรุง
และส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพครูให้มีมาตรฐานยิ่งขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยนี้ มุ่งศึกษาพฤติกรรมตามจรรยาบรรณครูของครูโรงเรียน
มัธยมศึกษา ในเขตการศึกษา 2 เพื่อให้การวิจัยเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ผู้วิจัยได้
กำหนดขอบเขตของการวิจัย ดังนี้

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยนี้คือครูโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตการศึกษา 2
ปีการศึกษา 2541 ใน 4 จังหวัด คือ จังหวัดยะลา ปัตตานี นราธิวาส และสตูล
จำนวน 2,527 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตการศึกษา 2
ปีการศึกษา 2541 กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ ยามานะ (Yamane, 1973 :

727-728 อ้างถึงใน ประคอง กรรมสูตร, 2538 : 11) จากประชากรครู 2,527 คน ได้กลุ่มตัวอย่าง 346 คน จากนั้นจึงใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi - Stage Random Sampling)

8. ตัวแปร (Variables)

3.1 ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) ได้แก่ครู ซึ่งแบ่งเป็นตัวแปรที่ศึกษาดังนี้

3.1.1 เพศ

3.1.2 อายุ

3.1.3 ระดับการศึกษา

3.1.4 ตำแหน่ง

3.1.5 ประสบการณ์ในการทำงาน

3.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variables) ได้แก่ จรรยาบรรณครู พ.ศ. 2539

ประกอบด้วย

3.2.1 รักและเมตตา โดยให้ความเอาใจใส่ในการเรียนแก่ศิษย์โดยเสมอหน้า

3.2.2 อบรมสั่งสอนและฝึกฝนศิษย์ให้มีความรู้ ทักษะ และนิสัยที่ถูกต้องดีงาม

3.2.3 ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ศิษย์ทั้งกาย วาจา และจิตใจ

3.2.4 ไม่กระทำความประพฤติที่ผิดต่อความเจริญทางกาย สติปัญญา จิตใจ อารมณ์ และสังคมของศิษย์

3.2.5 ไม่แสวงหาประโยชน์อันเป็นอามิสสินจ้างในการปฏิบัติหน้าที่ตามปกติ และไม่ใช้ให้ศิษย์กระทำการใด ๆ อันเป็นการหาประโยชน์ให้แก่ตนโดยมิชอบ

3.2.6 พัฒนาตนเองในด้านวิชาชีพ บุคลิกภาพ และวิสัยทัศน์ ให้ทันต่อการพัฒนาทางวิทยาการ เศรษฐกิจ สังคม และการเมือง

3.2.7 รัก ศรัทธาในวิชาชีพครูและเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรวิชาชีพครู

3.2.8 ช่วยเหลือเกื้อกูลครูและชุมชนในทางสร้างสรรค์

3.2.9 ปฏิบัติตนเป็นผู้นำในการอนุรักษ์และพัฒนาภูมิปัญญาและวัฒนธรรมไทย

นิยามศัพท์เฉพาะ

นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการปฏิบัติการวิจัย มีดังนี้

พฤติกรรม หมายถึง การปฏิบัติตนของครูตามจรรยาบรรณครู ซึ่งสามารถวัดได้จากคะแนนที่ได้จากการตอบแบบสอบถาม

ครู หมายถึง ผู้บริหาร อาจารย์ ในโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตการศึกษา 2

จรรยาบรรณครู หมายถึง ประมวลความประพฤติ หรือการปฏิบัติตนที่ผู้ประกอบอาชีพครูควรประพฤติปฏิบัติ เพื่อรักษาส่งเสริมเกียรติคุณ ชื่อเสียงและฐานะความเป็นอยู่ตามจรรยาบรรณครู พ.ศ. 2539 ซึ่งพิจารณาได้จากคะแนนที่ได้จากแบบสอบถาม

โรงเรียนมัธยมศึกษา หมายถึง โรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตการศึกษา 2 สังกัดกรมสามัญศึกษา

อายุ หมายถึง อายุจริงนับตามปีปฏิทินของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตการศึกษา 2 (เศษของปี หากเป็น 6 เดือน ให้นับเป็น 1 ปี)

ระดับการศึกษา หมายถึง ระดับการศึกษาสูงสุดของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตการศึกษา 2 แบ่งเป็น 2 ระดับ คือ

- ปริญญาตรี
- สูงกว่าปริญญาตรี

ตำแหน่ง หมายถึง ตำแหน่งที่ดำรงอยู่ในขณะปฏิบัติหน้าที่ครูในโรงเรียน
มัธยมศึกษาในเขตการศึกษา 2 แบ่งเป็น 2 สาย คือ

- สายบริหาร หมายถึง ผู้อำนวยการโรงเรียน อาจารย์ใหญ่ ครูใหญ่
หรือผู้รักษาการในตำแหน่ง และผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียน ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่
ผู้ช่วยครูใหญ่ หรือรักษาการในตำแหน่งดังกล่าว

- สายผู้สอน หมายถึง ผู้ปฏิบัติการสอนรายวิชาต่าง ๆ ของโรงเรียน
มัธยมศึกษาในเขตการศึกษา 2 ที่ไม่ดำรงตำแหน่งสายบริหาร

ประสบการณ์ในการทำงาน หมายถึง ระยะเวลาตั้งแต่เริ่มบรรจุเข้ารับราชการครู
จนถึงวันที่ตอบแบบสอบถาม (เศษของปี หากเป็น 6 เดือน ให้นับเป็น 1 ปี)